

[Aksel Larsen.]

gang, og jeg håber da, at man vil holde op med fra dansk side at sige det, man har sagt en gang tidligere, nemlig at man overhovedet ikke vil tale med Sverige om nogen form for toldharmonisering, før der er lukket op for den danske landbrugsvareeksport til Sverige. Sådan kan man simpelt hen ikke forhandle. Danmark har sine interesser, Sverige har sine interesser, Norge har til dels andre interesser. Ja men lad os tilpasse dem efter hinanden. Lad os være forhandlingsvillige og give indrømmelser til hinanden, og jeg tror, man kan komme et langt skridt frem. Naturligvis må man begynde med begyndelsen, men så kan udviklingen gå videre frem. Først og sidst mener jeg, at de nordiske lande må indrette sig på et intimt handelspolitisk samarbejde, helst handelspolitisk optræde som en enhed udadtil. Vi har jo erfaringerne fra Kennedyrunden, vi ved, det kan hjælpe. Samlet er de nordiske lande en handelspolitisk og økonomisk stormagt, omend ikke en supermagt. De vil altså ganske anderledes kunne varetage deres egne og deres folks interesser ved at gå sammen, men de vil samtidig kunne gøre en større indsats for at frigøre verdenshandelen for de snærende bånd.

Ja, det er det, jeg vil sige, og så erkender jeg, at der er naturligvis kræfter i Norden, som er modstandere af dette. Jeg ved, at der er politiske kræfter i Norge, som åbent erklærer, at de ikke vil risikere på nogen som helst måde at sætte Danmarks og Norges særlige forhold til NATO over styr ved at gå ind i et nordisk økonomisk samarbejde, men jeg har da ikke indtrykket af, at de dominerer det politiske liv i Norge. Og når vi er kommet så langt, at Finlands statsminister kan erklære, at Finland nu er parat til at gå positivt ind i et organiseret nordisk økonomisk samarbejde, så må tiden være inde, hvor samtlige nordiske lande siger ja, og hvor vi får det i gang.

Nu, hvor jeg er heroppe og har sagt dette, føler jeg trang til at beskæftige mig med et andet problem, som i høj grad har været fremme i debatten. Det, jeg har hæftet mig ved, er de mange og til dels kloge og navnlig skarpe og fyndige ord, der er sagt om Sovjetunionens og andre staters overfald på Czekoslovakiet. Jeg blev i særdeleshed imponeret over den frejdighed, den kyndighed, den

viden og de bombastiske ord, som de herrer Poul Schlüter og Stinus var i stand til at anvende i deres omtale af de czechoslovakiske begivenheder, og jeg kunne jo ikke andet end sige til mig selv: det er godt, at folk er så frimodige og så kloge, men tænk, om disse repræsentanter for to af folketingets partier havde været i stand til at mobilisere blot 10 pct. af denne forargelse og denne myndighed i deres omtale af Amerikas Forenede Staters gemene krig i Vietnam. Men dér har man altid taget glacéhandskerne på, og dér har man lagt sordin på stemmen, og det har vi jo hørt en del om af hr. Frode Jakobsen nu, og det var helt berettiget, hvad han sagde. Men nok kan man sige, at det var et groft overgreb, hvad Sovjetunionen tillod sig mod Czekoslovakiet, men ligefrem betegne det som det groveste, man overhovedet har oplevet — jeg tror, det var hr. Stinus, men måske var det hr. Poul Schlüter, der sagde det — nej, det kan man ikke. Jeg tror nok, at overgrebet mod Vietnam må betegnes som værende mindst lige så groft, og det er i hvert fald meget mere ulykkeligt for befolkningen i landet Vietnam.

Men jeg skal ikke tilføje noget yderligere om dette med Vietnam og Amerika; min mening kender alle, og alle kender også situationen dér. Men der blev sagt så meget om Czekoslovakiet, at jeg føler trang til her at komme med nogle bemærkninger. Jeg skal give dem ret, som siger, at den umiddelbare og mest nærliggende foranledning til aggressionen mod Czekoslovakiet var demokratiseringsprocessen i Czekoslovakiet. Man frygtede for, at den skulle påvirke Czekoslovaskiets stilling i Warszawapagten, og man frygtede navnlig for, at den skulle smitte de andre lande i Warszawapagten. Men selv om det måske har været en nærliggende grund, var det absolut ikke den eneste, og jeg er aldeles ikke sikker på, at det var den mest tungtvejende, selv om det er et spørgsmål, jeg ikke kan besvare med sikkerhed; her er man henvist til gætterier og til teorier. Men jeg vil i hvert fald gøre opmærksom på, at før indmarchen i Czekoslovakiet gik afspændingen i Europa mellem øst og vest videre og gik så meget videre, at der var ved at skulle forhandlinger i gang på ministerplan mellem Østtyskland og Vesttyskland. Det er jo i sig selv sensationelt, og det åbnede virkelig for en udvikling, som kunne nedbryde